

SODBA ATELŠEK ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

Pritožba št. 26342/02

SODBA

STRASBOURG

1. junij 2006

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Atelšek proti Republiki Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod J. **Hedigan**, *predsednik senata*,

gospod B.M. **Zupančič**,

gospod L. **Caflisch**,

gospod V. **Zagrebel**sky,

gospod E. **Myjer**,

gospod **David Thór Björgvinsson**,

gospa I. **Ziemele**, *sodniki*,

in gospod V. **Berger**, *sodni tajnik*,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 11. maja 2006

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 26342/04) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 15. julija 2004 vložila slovenska državljanka gospa Barbara Atelšek (v nadaljevanju: pritožnica).

2. Pritožnico je zastopala Odvetniška pisarna Verstovšek. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnica je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bilo trajanje postopka pred domačim sodiščem, v katerem je bil udeležen kot stranka, predolgo. Navajal je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v

zvezi s predolgim trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. 7. septembra 2004 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti pritožbe in o utemeljenosti zadeve.

DEJSTVA

5. Pritožnica je bila rojena leta 1943 in živi v Topolščici.

6. Dne 27. junija 1994 se je pritožnica poškodovala v prometni nesreči.

Odgovornost za škodo je imela zavarovano pri zavarovalnici ZT.

7. Dne 22. decembra 1995 je pritožnica vložila tožbo proti ZT pri Okrožnem sodišču v Celju in zahtevala odškodnino v znesku 11.003.980 tolarjev (približno 46.000 eurov) za škodo, nastalo v prometni nesreči.

Med 11. januarjem 1996 in 1. decembrom 1998 je pritožnica vložila pet pripravljalnih vlog in/ali predlagala dokaze.

Med 22. aprilom 1996 in 7. majem 1999 je šestkrat zahtevala, naj sodišče določi narok za obravnavo.

Noben od štirih narokov za obravnavo med 19. novembrom 1997 in 17.

septembrom 1999 ni bil preložen na pritožničin predlog.

Med postopkom je sodišče določilo sodnega izvedenca medicinske stroke.

Na zadnjem naroku je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, ki je delno ugodila pritožničinemu zahtevku, je bila pritožnici vročena 21. decembra 1999.

8. 31. decembra 1999 se je pritožnica pritožila na Višje sodišče v Celju. Pritožila se je tudi ZT.

Dne 19. oktobra 2000 je sodišče ugodilo pritožničini pritožbi in vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

Sodba je bila pritožnici vročena 15. januarja 2001.

9. Dne 14. marca 2001 je sodišče prve stopnje opravilo glavno obravnavo in odločilo, da bo sodbo izdalo pisno.

Sodba, s katero je bilo delno ugodeno pritožničinemu zahtevku, je bila pritožnici vročena 30. maja 2001.

Dne 8. junija 2001 je sodišče popravilo očitne pisne in računske pomote v sodbi.

Popravni sklep je bil pritožnici vročen 12. junija 2001.

10. Dne 8. junija 2001 se je pritožnica pritožila na Višje sodišče v Celju. Pritožila se je tudi ZT.

Dne 3. oktobra 2002 je sodišče ugodilo pritožničini pritožbi in zvišalo znesek dosojene odškodnine.

Sodba je bila pritožnici vročena 25. novembra 2002.

11. Dne 10. decembra 2002 je pritožnica vložila revizijo pri Vrhovnem sodišču in predlagala, naj drugostopno sodišče popravi svojo sodbo.

Dne 5. junija 2003 je drugostopno sodišče na predlog pritožnice popravilo svojo sodbo.

Dne 27. januarja 2005 je Vrhovno sodišče ugodilo pritožnični reviziji in delno zvišalo znesek dosojene odškodnine.

Sodba je bila pritožnici vročena 14. marca 2005.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

12. Pritožnica se je pritožila zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Sklicevala se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

13. Vsebinsko je pritožnica nadalje navajala, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

14. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

15. Pritožnica je izpodbijala to navedbo in trdila, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

16. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam *Belinger in Lukenda (Belinger proti Sloveniji)* (sklep), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je pritožnica imela na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi *Lukenda*, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

17. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi morale Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

18. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

1. Prvi odstavek 6. člena

19. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 22. decembra 1995, na dan, ko je pritožnica vložila tožbo pri Okrožnem sodišču v Celju, in se končalo 14. marca 2005, na dan, ko je bil pritožnici vročen sklep (pravilno: sodba) Vrhovnega sodišča. Upoštevno obdobje je trajalo torej skoraj devet let in tri mesece, odločitve pa so bile sprejete na petih stopnjah sojenja.

20. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

21. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

22. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrjevano kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. *Lukenda*, naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

23. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnica mogla pridobiti odločbo, na podlagi katere bi lahko uveljavljala svojo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

24. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

25. Pritožnica je zahtevala 15.000 EUR (eurov) za nepremoženjsko škodo.
26. Vlada je zahtevku oporekala.
27. Sodišče ocenjuje, da je pritožnica gotovo utrpela nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku ji po tej postavki Sodišče prisoja 2.000 EUR (eurov).

B. Stroški

28. Pritožnica je zahtevala tudi približno 1.410 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.
29. Vlada je zahtevku oporekala po višini.
30. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Sodišče ugotavlja, da so pritožnični odvetniki, ki so zastopali tudi pritožnika v zadevi Lukenda (navedeni zgoraj), vložili približno 400 pritožb, ki so, razen kar se tiče dejstev, praktično enake kot obravnavana. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožnici razumno prisoditi znesek 1.000 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

31. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaš*a, da je pritožba dopustna;
2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;
3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;
4. *razsoja*
 - a) da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 2.000 EUR (dva tisoč eurov) za nepremoženjsko škodo in 1.000 EUR (tisoč eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;
 - b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;
5. *zavrne* v preostalem delu pritožničin zahtevek po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 1. junija 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent **Berger** John **Hedigan**
sodni tajnik predsednik senata